PLAN DZIAŁANIA
KT 38
ds. Przetworów Owocowych i Warzywnych

Spis treści

1. OPIS DZIAŁALNOŚCI OT 1
2. ŚRODOWISKO BIZNESOWE OT 2
3. ASPEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W PRACACH OT 4
4. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC OT 4
5. CZŁONKOSTWO W OT 4
6. CELE OT I STRATEGIA ICH REALIZACJI 5
7. WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC 5
8. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC OT 6
9. PROPOZYCJE ZAGADNIEŃ, TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH OT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE 6

1. OPIS DZIAŁALNOŚCI OT

KT 38 ds. Przetworów Owocowych i Warzywnych zajmuje się opracowywaniem, adaptacją i nowelizacją norm dotyczących terminologii, wymagań jakościowych, metod badań, pakowania, przechowywania, transportu w zakresie: półprzetworów i przetworów owocowych, warzywnych i grzybowych oraz octu winnego i spirytusowego, musztardy, preparatów enzymatycznych i pektynowych.

Normy będące w zakresie odpowiedzialności KT 38 są wykorzystywane przez przedsiębiorstwa zajmujące się produkcją, obrotem i wykorzystywaniem produktów i półproduktów owocowych i warzywnych oraz przez laboratoria badawcze, kontrolne i usługowe.

Korzyści płynące z działalności KT 38 to dostarczanie polskiemu przemysłowi przetwórczemu i firmom z nim związanym narzędzi umożliwiających standaryzację i kontrolę jakości produktów owocowych i warzywnych, w postaci norm przedmiotowych i analitycznych. Implementacja norm unijnych i międzynarodowych, zapewniająca zgodność krajowych norm z wymaganiami ustawodawstwa Unii Europejskiej oraz dostosowanie do nowoczesnych metod badawczych stosowanych w Europie i na świecie sprzyja doskonaleniu jakości i rozwojowi eksportu polskich produktów branży owocowo-warzywnej.

Priorytety pracy KT 38 obejmują m.in. utrzymywanie stałego kontaktu i współpracy z krajowymi organizacjami branżowymi m.in. Krajowa Unia Producentów Soków czy europejską organizacją normalizacyjną: CEN/SS C01 Food Products oraz międzynarodowymi organizacjami normalizacyjnymi: ISO/TC34 Food Products oraz ISO/TC

34/SC 3, Fruits and vegetables and their derived products (członkostwo "O"(observer). Współpraca z tymi organizacjami polega na śledzeniu postępu prac normalizacyjnych, głosowaniu nad nowymi i nowelizowanymi projektami oraz wnioskowaniu o nadawanie statusu PN normom międzynarodowym możliwie szybko po ich publikacji. Normy o szczególnym znaczeniu dla branży powinny być możliwe szybko przygotowywane w polskiej wersji językowej.

2. ŚRODOWISKO BIZNESOWE OT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

W ostatnich dekadach nastąpił duży rozwój wiedzy w zakresie znaczenia owoców, warzyw i produktów z nich otrzymywanych w prewencji wielu chorób cywilizacyjnych i utrzymywania prawidłowych funkcji organizmu. Prowadzone są kampanie społeczne mające na celu zwiększenie spożycia produktów z tej grupy lub zwiększania udziału składników owocowych. Uwzględniając szczególną rolę produktów owocowych i warzywnych objęte są one w w kraju i Unii Europejskiej regulacjami prawnymi, z których najważniejsze to:

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 9 lipca 2025 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej soków i nektarów owocowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 965)

- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 lipca 2025 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie jakości handlowej dżemów, konfitur, galaretek, marmolad, powideł śliwkowych oraz słodzonego przecieru z kasztanów jadalnych (Dz. U. z 2025 r., poz. 991)

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1438 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zmiany dyrektywy Rady 2001/110/WE odnoszącej się do miodu, dyrektywy Rady 2001/112/WE odnoszącej się do soków owocowych i niektórych podobnych produktów przeznaczonych do spożycia przez ludzi, dyrektywy Rady 2001/113/WE odnoszącej się do dżemów owocowych, galaretek i marmolady oraz słodzonego przecieru z kasztanów przeznaczonych do spożycia przez ludzi oraz dyrektywy Rady 2001/114/WE odnoszącej się do niektórych rodzajów częściowo lub całkowicie odwodnionego mleka konserwowanego przeznaczonego do spożycia przez ludzi (Dz. U. L. 2024/1438, 24.5.2024)

Szczególnie istotna dla branży jest dyrektywa sokowa, która ma na celu zapewnienie autentyczności i wysokiej jakości soków i nektarów owocowych. Równolegle z coraz głębszym poznaniem składu owoców i warzyw oraz rozwojem systemów kontroli i samokontroli w przemyśle owocowo-warzywnym następuje rozwój nowoczesnych technik analitycznych. Pociąga to za sobą zarówno konieczność wprowadzania nowych norm analitycznych, wykorzystujących współczesny warsztat naukowy, jak również doskonalenie

i rozwój norm jakościowych i dostosowanie ich zarówno do zmieniających się wymogów prawnych jak i do większych możliwości analitycznych.

Konieczność zmian i nowelizacji w dziedzinie normalizacyjnej wynika również z wprowadzania nowych technik przetwarzania i utrwalania żywności oraz nowych rodzajów produktów (np. produkty niskoprzetworzone, utrwalone za pomocą wysokich ciśnień hydrostatycznych, metod radiacyjnych, produkty pakowane w modyfikowanej atmosferze, produkty wzbogacane w różne prozdrowotne komponenty, produkty przetwarzane metodami biotechnologicznymi itp.).

Niezwykle istotna jest również kwestia bezpieczeństwa żywności, zarówno w aspekcie badania skażeń chemicznych i mikrobiologicznych jak i kontroli właściwego poziomu dozwolonych substancji dodatkowych.

Strony zainteresowane rozwojem normalizacji w dziedzinie przetwórstwa owocowo-warzywnego to przede wszystkim przemysł, organizacje branżowe, dostawcy jak również konsumenci, zainteresowani bezpieczeństwem oraz wysoką i standaryzowaną jakością nabywanych produktów.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych:

Polska jest jednym z najbardziej liczących się w Europie producentów owoców i warzyw. Jesteśmy czwartym, po Hiszpanii, Włoszech i Francji, producentem produktów ogrodniczych w UE; udział Polski w łącznych zbiorach owoców w UE wynosi 7-8 %, a warzyw 8-9%. Polska jest również największym w Unii producentem zagęszczonego soku jabłkowego i zagęszczonych soków z owoców miękkich oraz mrożonych owoców.

Wg danych zawartych w opracowaniu IERiGŻ (Nosecka, 2024) w 2024 r. zbiory owoców w Polsce w 2024 r. obniżyły się w porównaniu z rokiem poprzednim o 14% do 4,2 mln ton. Spadła produkcja niemal wszystkich gatunków, a najbardziej zmniejszyły się zbiory wiśni (o ok. 35%), porzeczek czarnych (o 26%), czereśni (o 26%) oraz śliwek (o 25%). Produkcja jabłek spadła o 13% do ok. 3,4 mln ton. Zbiory warzyw gruntowych pozostały na poziomie 3,8 mln ton. Zwiększyła się produkcja: cebuli, pomidorów, warzyw dyniowatych i kukurydzy, a obniżyła się: kapusty, marchwi, ogórków, kalafiorów, buraków i selerów. Zbiory warzyw spod osłon wzrosły z 1,3 do 1,4 mln t, a decydujące było zwiększenie zbiorów pomidorów. Według oceny IERiGŻ PIB w krajach UE w 2024 r. produkcja owoców była mniejsza niż w roku poprzednim o 1,4 mln t i wyniosła 38 mln ton. Produkcja warzyw wzrosła z 60 do 61 mln ton.

Mimo niższych zbiorów produkcja przetworów owocowych w sezonie 2024/25, tak jak w sezonie poprzednim, wyniesie ok. 1 mln ton. Przewiduje się, że produkcja przetworów warzywnych zwiększy się o ok. 3% do 1,33 mln ton. Wzrośnie produkcja niemal wszystkich przetworów, w tym dominujących w ich produkcji mrożonych warzyw. Łączna produkcja soków nieskoncentrowanych, nektarów i napojów wzrośnie z ok. 2,4 do 2,5 mln ton. Na rynku światowym i unijnym Polska liczy się przede wszystkim jako producent i dostawca półproduktów: mrożonych owoców i warzyw i zagęszczonych soków, gorsza jest

natomiast pozycja naszego kraju w produkcji wyrobów gotowych do spożycia, takich jak dżemy, marynaty, konserwy i susze, jednak od akcesji Polski do UE widoczne jest jednak stopniowy wzrost znaczenia eksportu konserw owocowych, a także marynat i konserw warzywnych [Nosecka, IERiGŻ, 2024].

W sezonie 2024/25 wartość eksportu warzyw i ich przetworów prognozowana jest na 1,53 mld EUR wobec 1,43 mld EUR w sezonie poprzednim.

3. ASPEKTY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA W PRACACH OT

W ramach prac OT przeprowadzony zostanie przegląd najważniejszych aspektów środowiskowych wynikających z działalności sektora m.in. zużycia zasobów naturalnych (woda, energia, surowce roślinne), emisji zanieczyszczeń, powstawania i zagospodarowania odpadów oraz produktów ubocznych, wpływu procesu produkcji i przetwarzania na środowisko w odniesieniu do zagadnień wskazanych w przewodniku PKN-CEN Guide 4. Na podstawie przeprowadzonego przeglądu OT będzie mógł dokonać analizy, w jaki sposób poszczególne problemy środowiskowe mogą być rozwiązane lub złagodzone poprzez zapisy norm i czy jest to możliwe. Propozycje te będą mogły dotyczyć usprawnień technicznych lub organizacyjnych czy dodatkowych zaleceń, które będą mogły być wprowadzone do aktualizowanych norm.

4. OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC OT

Realizacja prac KT 38 powinna skutkować dostosowaniem norm objętych zakresem działalności komitetu do wymogów współczesnego przemysłu przetwórczego oraz obrotu produktami owocowymi i warzywnymi. Powinna sprzyjać usunięciu barier technicznych, rozwojowi tego sektora i podnoszeniu jego konkurencyjności na rynku europejskim i światowym. Skutkiem działalności KT 38 powinno być przyczynianie się do zwiększenia bezpieczeństwa produktów owocowych i warzywnych i podnoszenia ich jakości prozdrowotnej. Oczekiwanym rezultatem jest również wsparcie przepisów prawnych w kontekście harmonizacji norm krajowych.

5. CZŁONKOSTWO W OT

Zgodnie z aktualnym Zarządzeniem Prezesa PKN w sprawie Organów Technicznych powoływanych przez Prezesa PKN, podstawy ich powoływania oraz zasad powoływania członków i osób funkcyjnych w tych organach, każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w OT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem OT. Każdy członek OT realizuje zadania poprzez swoich reprezentantów.

Członkostwo w OT:

- otwiera możliwość wpływania na treść tworzonych norm na poziomach międzynarodowym, europejskim i krajowym;
- zapewnia dostęp do treści projektów Norm Międzynarodowych, Europejskich, krajowych w zakresie tematycznym OT;

- daje możliwość kształtowania programu prac normalizacyjnych, co pozwala właściwie planować inwestycje i w konsekwencji zyskać przewagę nad konkurencją;
- ułatwia kontakty biznesowe.

Aktualny skład OT i kontakt do Przewodniczącego OT, Sekretarza OT, właściwego Sektora WPN jest podany na stronie www.pkn.pl, w *Wykazie OT*.

6. CELE OT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

Cele KT

- współpraca z ISO TC 34/SC 3 oraz CEN/SS C01 - opiniowanie norm i innych dokumentów normalizacyjnych, udział w okresowych przeglądach norm, ewentualny udział ekspertów w pracach grup roboczych tych organizacji,
- dokonywanie systematycznych przeglądów PN – zapewnianie aktualności zbioru PN,
- wprowadzanie nowych i nowelizacja istniejących PN oraz tłumaczenie norm europejskich, międzynarodowych w przypadku zgłoszenia zainteresowania przez przedsiębiorstwo, organizację branżową lub inne podmioty,
- przyczynianie się do zapewnienia bezpieczeństwa produktów oraz zapewnienia zdrowia konsumentów.

Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

W celu osiągnięcia powyższych celów KT 38 realizuje następującą strategię:

- aktywne poszukiwanie sponsorów do realizacji prac normalizacyjnych, głównie spośród producentów przetworów owocowych i warzywnych oraz organizacji branżowych,
- aktywne poszukiwanie wykonawców prac normalizacyjnych,
- określenie niezbędnej współpracy z innymi KT/KZ,
- aktywny udział w tworzeniu Norm Europejskich i Międzynarodowych.

Aspekty środowiskowe

Działalność KT 38 nie wpływa bezpośrednio na aspekty środowiskowe, w tym na ochronę środowiska.

7. WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) z zakresu działania OT wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN, po akceptacji OT, jest wprowadzany do programu prac OT. OT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac OT znajduje się na stronie www.pkn.pl , w *Wykazie OT,* po wybraniu numeru właściwego OT.

8. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC OT

Czynniki, które mogą mieć negatywny wpływ na działalność KT 38 to m.in.:

- brak aktywnego, w tym finansowego, zaangażowania środowiska biznesowego w prowadzeniu prac normalizacyjnych,
- brak, w niektórych zakresach tematycznych ekspertów mogących ocenić poprawność postanowień projektu normy lub innego dokumentu normalizacyjnego

9. PROPOZYCJE ZAGADNIEŃ, TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH OT PRZEWIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Brak